

Siseministri määruse „Tuletõrjespordi edendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Siseministri määruse „Tuletõrjespordi edendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) reguleeritakse Päästeameti poolt tuletõrjespordi edendamiseks antava toetuse andmise ning selle kasutamise tingimusi ja korda. Toetuse andmine võimaldab kutseliste ja vabatahtlike päästjate, tuletõrjespordi harrastajate ning noorte seas:

- 1) arendada osavust, julgust, kiirust, jõudu, vastupidavust, meeskonnatöö oskust, koordinatsiooni ning keskendumisvõimet;
- 2) edendada tuletõrjespordi arendamist ja populariseerimist;
- 3) kasvatada tuletõrjespordi- ja võistlusvõimekust;
- 4) suurendada tuletõrjespordi kogukonna koostööd;
- 5) parandada füüsilist ettevalmistust ja töövõimet;
- 6) toetada tuletõrjespordi võistluste korraldamist ja nendel osalemist nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Eestis harrastatakse kahte tuletõrjespordiala:

- 1) FireFit/Firefighter Combat Challenge ja
- 2) klassikaline tuletõrjesport (Toughest Firefighter Alive, TFA).

Fire Combat Challenge (edaspidi *FCC*) on rahvusvaheline tuletõrjevõistluse formaadi süsteem, mis keskendub kiiretele ja täpsetele tuletõrjetegevustele. FCC on ekstreemne, huvitav ja tehniline spordiala, mis sarnaneb takistusjooksuga, mille jooksul täidetakse eri ülesandeid. Võistlus sisaldab individuaal- ja meeskonnaharjutusi, mille eesmärk on matkida reaalseid tuletõrjeolukordi. Võistlusalad võivad hõlmata voolikute kiiret ühendamist, redelitõusu, veejoa sihtimist, inimese tulest välja toomist ja muid erioskusi.

Klassikaline tuletõrjesport on traditsiooniline spordiala, mis on Eestis hästi juurdunud ning mille raames korraldatakse riiklikke ja piirkondlikke võistlusi. Selle spordiala võistlused põhinevad päästetööde situatsiooniharjutustel, milles pannakse proovile nii füüsiline vastupidavus kui ka tehnilised oskused (nt veevoolikute käsitsemine, redelitõus, takistusjooks).

Eelnõu alusel eraldatav toetus aitab kaasata uusi tuletõrjespordi harrastajaid ja luua tingimused kestlikuks järelkasvuks. Toetus aitab korraldada tuletõrjespordi võistlusi ja nendel osaleda, rikastades noorte sportimisvõimalusi. Lisaks toetatakse treeninglaagrite korraldamist, varustuse soetamist ja tuletõrjesporti edendavat turundustegevust. Eelnõu mõjutab inimeste elukeskkonda positiivselt, kuna toetuse jagamine parandab kutseliste ja vabatahtlike päästjate füüsilist ettevalmistust, aitab populariseerida päästjate elukutset ning tekitada noortes suuremat huvi päästja elukutse vastu.

Toetuse saamiseks tuleb esitada taotlus ja lisadokumendid ning pärast toetuse kasutamist ka aruanne koos kuludokumentide ja muu vajalikuga. Toetuse taotlemine on vabatahtlik ja seega ei kaasne sellega kohustuslikku halduskoormuse nõuet. Eeltoodust lähtudes halduskoormuse tasakaalustamise reeglit¹ ei kohaldata.

¹ [Halduskoormuse tasakaalustamise juhised](#) (12.01.2026).

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Päästeameti personaliosakonna töötervishoiuspetsialist Rauno Mürsepp (teenistussuhe lõppenud), Päästeameti õigusosakonna õigusloome jurist Kätlin Tänavots (katlin.tanavots@paasteamet.ee) ning Siseministeeriumi nõunik Marko Pöld (marko.pold@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunikud Kadi Parmas (kadi.parmas@siseministeerium.ee) ja Heli Simson (heli.simson@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu panustab:

- programmi „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine 2026–2029“
 - tegevusse 1 „Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine“ ning
 - tegevusse 2 „Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine“;
- programmi „Kiire ja asjatundlik abi 2026–2029“
 - tegevusse 4 „Päästmine maismaal ja siseveekogudel“.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest peatükist ja 23 paragrahvist.

Eelnõu esimeses peatükis esitatakse üldsätted.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse tuletõrje edendamiseks toetuse andmise ning selle kasutamise tingimused ja kord. Määruse alusel rahastatakse projekte, mille eesmärk on edendada tuletõrjesporti, muu hulgas kaasata uusi harrastajaid, eelkõige noori, ja luua eeldused päästjate järelkasvuks.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse eelnõus kasutatavate terminite määratlus.

Lõike 1 kohaselt on projekt käesoleva määruse tähenduses kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja piiritletud ajaraamiga ühekordne tegevus või seotud tegevuste kogum, mille tegemiseks toetust taotletakse.

Lõike 2 kohaselt on omafinantseering toetuse saaja rahaline panus projekti selliste abikõlblike kulude katmiseks, mis on kajastatud projekti eelarves ja mida toetusest ei hüvitata. Omafinantseeringu hulka arvatakse ainult projekti elluviimiseks tehtavad abikõlblikud kulud.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse toetuse andmise eesmärk.

Toetuse andmise eesmärk on edendada tuletõrjesporti, toetades selle ala traditsioonide ja oskuste säilimist ning põlvkondadevaheliste teadmiste edasikandumist. Keskse tähtsusega on noorte (6–18-aastaste) kaasamine, et kasvatada nende huvi tuletõrjespordi ja laiemalt päästetöö

valdkonna vastu, tagades ala kestliku arengu. Kuna toetuse andmise eesmärk on edendada tuletõrjesporti, peab taotleja projekti taotluses kirjeldama selgelt ja konkreetselt, milliste tegevuste kaudu ning kuidas aidatakse toetuse eesmärki saavutada.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse, et toetuse andja on Päästeamet, kes menetleb toetuse taotlusi (edaspidi *taotlus*), teeb toetuse väljamakseid ja kontrollib toetuse kasutamist. Taotluse menetlemine hõlmab taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrolli ning otsuse tegemist taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta. Vajaduse korral tegeleb toetuse andja ka toetuse tagasinõudmisega. Lisaks vastutab toetuse andja taotlusvooru väljakuulutamise eest. Toetuse andja õiguste ja kohustuste nimekiri on toodud eelnõu §-s 23.

Eelnõu teise peatükiga reguleeritakse toetuse andmise aluseid.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt toetatakse projekti, millega aidatakse saavutada eelnõu §-s 3 nimetatud eesmärki. Projekti eesmärgi kirjeldusest peab selgelt nähtuma, kuidas toetatavad tegevused aitavad tuletõrjesporti edendada. Tegevuste valikul peab taotleja lähtuma tuletõrjespordi arendamise vajadustest ja harrastusvõimaluste loomisest või laiendamisest. Tegevused peavad aitama tuletõrjesporti arendada ja populariseerida, et suurendada huvi selle spordiala vastu.

Lõikega 2 sätestatakse, milliseid tegevusi eelnõu alusel toetatakse.

Punkti 1 kohaselt toetatakse **tuletõrjespordi võistlusel osalemist** (nt osalustasu, lennupileti- ja majutuskulu). Tuletõrjespordi võistlusel osalemine tähendab, et tuletõrjespordiga tegelevad kutselised ja vabatahtlikud päästjad, harrastajad ning noored võtavad osa riigisisestest või rahvusvahelistest võistlustest, mille eesmärk on panna proovile nende tuletõrjeoskused, kiirus, täpsus ja füüsiline vastupidavus. Võistlustel osalemine arendab sportlasi kõige enam, kuna praktiliste kogemuste kaudu paraneb nende sooritus ja seeläbi saavutavad nad paremaid tulemusi. Lisaks aitab rahvusvahelisel tasandil võistlemine avardada sportlaste teadmisi, tõsta nende tehnilist taset ja laiendada tuletõrjespordi kogukonna koostöösuhteid.

Punkti 2 kohaselt toetatakse **tuletõrjespordiga seotud võistluste korraldamist**. Tuletõrjespordiga seotud riigisisese võistluse korraldamine tähendab sellise ürituse kavandamist ja läbiviimist, kus osalejad võistlevad tuletõrjeoskusi ja füüsilist võimekust nõudvates tegevustes. Võistluste korraldamise raames toetatakse näiteks helitehnika ja ajavõtustusüsteemi renti, medalite ja karikate hankimist jne.

Punkti 3 kohaselt toetatakse **päästealaste treeninglaagrite korraldamist**. Päästealane treeninglaager on struktureeritud ja eesmärgipärane õppetegevus, mille käigus osalejad omandavad, arendavad ning harjutavad päästealaseid teadmisi, oskusi ja füüsilisi võimeid. Selliseid laagreid korraldatakse kindla kooolitus- või treeningkava alusel nii kutselistele päästjatele, vabatahtlikele ja noortele (6–18-aastased) kui ka harrastajatele. Treeninglaagris omandatakse ja täiendatakse päästealaseid põhioskusi (tulekustutamine, päästevõtted, ohutustehnika), arendatakse füüsilist valmisolekut ja vastupidavust, harjutatakse meeskonnatööd ning reaalse olukordade matkimist kontrollitud tingimustes.

Punkti 4 kohaselt toetatakse **tuletõrjesporti edendavat turundustegevust**. Niisugune turundustegevus hõlmab tegevusi, mille eesmärk on tutvustada ja populariseerida

tuletõrjesporti kui spordiala ning kaasata osalejaid ja toetajaid. Turundustegevuse toetamine suurendab üldsuse teadlikkust tuletõrjespordist, parandab tuletõrjespordi võistluste nähtavust, toob võistlustele rohkem publikut, toetab uute sponsorite ja koostööpartnerite leidmist ning kasvatab huvi nii kutseliste, vabatahtlike päästjate kui ka teiste huvirühmade seas. Turundustegevus on näiteks avatud uste päevade, koolides tutvustuspäevade või proovitrennide korraldamine, samuti tuletõrjespordi võistlustel meelelahutusprogrammi pakkumine, et suurendada publikuhuvi. Üks tõhusamaid viise, mis aitab tuletõrjespordi nähtavust parandada, on vastava veebilehe arendamine. Veebileht võimaldab huvilistel saada teavet, omavahel suhelda, vahetada kogemusi, jagada videolugusid ja seeläbi tugevdada kogukonda. Toetusega on võimalik luua ka eraldi noortele mõeldud teabematerjale (videod, plakatid, sotsiaalmeediapostitused), et seeläbi suurendada huvi tuletõrjespordiala vastu 6–18-aastaste noorte seas.

Punkti 5 kohaselt toetatakse **tuletõrjespordi varustuse soetamist**, et võistlejad saaksid trennida ja võistelda ohutult ja tulemuslikult ning järgida reegleid. Varustuse alla kuuluvad isikukaitsevahendid (roobad, kiivrid, jalanõud, kindad jne), voolikud, redelid, märgid ja takistused, mis on osa võistlusradadest, ning treeningvahendid (päästenukk, haamrid, tõmbamisnõör, plangud, poomid, kergejõustiku inventar jne), mis aitavad parandada füüsilist vormi ja erioskusi.

Lõike 3 kohaselt määrab konkreetsed toetatavad tegevused toetuse andja iga kord Päästeameti peadirektori käskkirjaga. See tähendab, et toetuse andja jätab endale võimaluse otsustada, millisteks tegevusteks konkreetsel aastal toetust eraldatakse. Toetuse andja võib välja kuulutada taotlusvooru ja toetada kõiki lõikes 2 nimetatud tegevusi või kuulutada välja taotlusvooru, mille kohaselt toetatakse näiteks vaid tuletõrjespordi varustuse soetamist ja päästealaste treeninglaagrite korraldamist.

Lõike 4 kohaselt ei anta toetust projektile, mis on ajendatud ärihuvist ja suunatud kasumi teenimisele.

Eelnõu §-ga 6 reguleeritakse kulu abikõlblikkust.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblik kulu, mis tekib projekti abikõlblikkuse perioodil, vastab projekti eesmärgile, on vajalik, põhjendatud ja otseselt seotud projekti elluviimisega ning mille tasub toetuse saaja. Oluline on selgelt välja tuua, et kulu peab olema tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja selle eest peab tasuma toetuse saaja. Samas on kulu eest tasumine lubatud ka pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu (vt eelnõu § 6 lõike 3 punkt 4).

Lõike 2 kohaselt on abikõlblik kulu, mis on vajalik teenuse või eseme soetamiseks juriidiliselt isikult või füüsilisest isikust ettevõtjalt, et viia ellu käesoleva määruse § 5 lõikes 2 nimetatud tegevusi. Abikõlbliku kulu all mõeldakse teenuse või eseme soetamise kulu, mis on otseselt vajalik projekti elluviimiseks ja projekti eesmärgi saavutamiseks, näiteks tuletõrjespordi võistlusel osalemiseks lennupiletite ostmise kulu või võistluse läbiviimiseks renditava staadioni kulu.

Lõikega 3 sätestatakse kulu kohta kehtivad üldtingimused:

1) projekti kulu kaetakse toetuse saaja arvelduskontolt – kõik kulud peavad olema tasutud toetuse saaja arvelduskontolt, sularahas kaetud kulud loetakse mitteabikõlblikuks, samuti ei hüvitata kolmanda isiku pangakaardiga tehtud kulutusi;

- 2) kulu on tõendatud raamatupidamise algdokumendiga ja selle alusel tehtud ülekannet tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõttega – kõik tehtud kulud peavad olema tõendatud;
- 3) kulu on tekkinud abikõlblikkuse perioodil;
- 4) kulu on tasutud abikõlblikkuse perioodil või 30 kalendripäeva jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu – kulu peab olema küll tekkinud abikõlblikkuse perioodil, kuid kulu eest on lubatud tasuda ka 30 kalendripäeva jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu;
- 5) kulu on selgelt eristatavalt kirjendatud raamatupidamisregistris ja vastab Eesti finantsaruandluse standardile.

Lõikega 4 kehtestatakse abikõlbmatute kulude loend. Abikõlbmatud kulud on toetuse andmise eesmärgi täitmiseks ebaolulised või ebasobivad kulud. Mõistlik on sellised kulud määrase tasandil välistada, et vältida toetusvahendite ebaotstarbekat kasutamist. Abikõlbmatuks kuluks loetakse näiteks kindlustuskulu ja sellega kaasnev kulu, kuid lubatud on rahvusvahelisel tuletõrjespordi võistlusel osalemiseks kantav reisikindlustus, sealhulgas spordivõistlusel osalemise kindlustus.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood ajavahemik, mille kestel viiakse ellu projekti tegevusi ja tekivad projekti kulud.

Lõike 2 kohaselt algab abikõlblikkuse periood taotlusvooru avamise päeval ja lõpeb taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaasta 30. novembril. Abikõlblik on üksnes selline kulu, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil, st pärast taotlusvooru avamist ja enne abikõlblikkuse perioodi lõppu. Kulu eest võib tasuda ka pärast abikõlblikkuse perioodi lõppemist, kuid hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul pärast perioodi lõppu. Tasumise kuupäev ei mõjuta kulu abikõlblikkust, eeldusel et kulu tekkimise kuupäev jääb abikõlblikkuse perioodi sisse.

Lõike 3 kohaselt sätestatakse 2026. aasta taotlusvooru puhul erand, mille eesmärk on tagada meetme rakendamise paindlikkus ja võimaldada toetuse saajatel tegevusi alustada juba kalendriaasta alguses. Seetõttu loetakse abikõlblikkuse perioodi alguseks erandina 1. jaanuar 2026, kuid tingimusel, et taotlusvoor kuulutatakse välja samal aastal. Selline lähenemisviis võimaldab katta kulusid, mis on seotud projekti ettevalmistamise või elluviimisega alates 2026. aasta algusest (treeningtegevuse, varustuse soetamise, võistluste korraldamise või muude toetatavate tegevuste alustamine, mis on projekti eesmärgi saavutamiseks vajalikud).

Lõike 4 kohaselt ei pikendata abikõlblikkuse perioodi, sest asjaomaseks eelarveaastaks eraldatud rahalised vahendid tuleb ära kasutada taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaasta jooksul. Taotleja peab projekti ellu viima abikõlblikkuse perioodil. See tähendab, et kui toetust antakse näiteks lastelaagri korraldamiseks, tuleb laager korraldada abikõlblikkuse perioodil.

Eelnõu §-ga 8 reguleeritakse taotlusvooru eelarvet, toetuse ülemmäära ja omafinantseeringut.

Lõike 1 kohaselt kujuneb taotlusvooru eelarve kalendriaastaks ette nähtud sihtotstarbeliste vahendite alusel. Taotlusvooru eelarve kinnitab Päästeamet. Päästeamet eraldab toetust nendest vahenditest, mida saadakse iga aasta eelarvelistest vahenditest või väljaspool eelarvet ühekordselt sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest.

Lõikega 2 sätestatakse toetuse ülemmäär, mis on 10 000 eurot toetuse saaja kohta. Seega, kui projekti elluviimiseks kulub suurem summa, tuleb arvestada, et toetuse ülemmäärast suuremat summat käesoleva meetmega toetada ei saa.

Lõikega 3 sätestatakse omafinantseeringu nõue. See tähendab, et taotleja peab arvestama, et teatavate tegevuste puhul on nõutud omafinantseering. Niisugused tegevused on tuletõrjespordi võistlusel osalemine, tuletõrjespordi edendav turundustegevus, tuletõrjespordi varustuse soetamine ja tuletõrjespordiga seotud võistluse korraldamine.

Tuletõrjespordi võistlusel osalemise, tuletõrjespordi edendava turundustegevuse ja tuletõrjespordi varustuse soetamise korral peab omafinantseeringu määr olema 50 protsenti abikõlblikest kuludest (punkt 1). Riigisiseste tuletõrjespordiga seotud võistluste korraldamisel on omafinantseeringu määr 5 protsenti abikõlblikest kuludest (punkt 2).

Lõikega 4 sätestatakse, millal omafinantseering ei ole vajalik. Omafinantseering ei ole vajalik kahel juhul: 1) päästealase treeninglaagri korraldamiseks ja 2) juhul, kui 70 protsenti projektis osalejatest moodustavad 6–18-aastased noored.

Kui projekti raames korraldatakse kutselistele, vabatahtlikele päästjatele, harrastajatele ja noortele päästealaseid treeninglaagreid, siis ei nõuta taotlejalt omafinantseeringut. Ka noortele mõeldud tegevuste puhul ei nõuta omafinantseeringut tingimusel, et projektis osalejatest vähemalt 70 protsenti on 6–18-aastased. Noorte kaasamine on projekti prioriteetne eesmärk. Projekti tegevused peavad suurendama noorte huvi ja kaasumist tuletõrjespordiga seotud tegevustesse. Noorte kaasamine päästetegevusse arendab nii nende füüsilist vormi kui ka eluks vajalikke ohutus- ja päästeoskusi. Lisaks kasvatab see kogukondlikku turvalisust ning on oluline järelkasvu tagamiseks nii tuletõrjespordis kui ka päästevaldkonnas laiemalt. Omafinantseeringu vabastus võimaldab korraldajatel suunata ressursse just nendele tegevustele, mis loovad noortele turvalise, arendava ja motiveeriva keskkonna: pädevad juhendajad, vanusele vastavad harjutused ning selged ohutusreeglid.

Tingimus, mille järgi peab vähemalt 70 protsenti projektis osalejatest olema 6–18-aastased, tagab, et toetuse sisu ja eesmärk püsivad kooskõlas noortele mõeldud tegevuste fookusega. Et see tingimus oleks täidetud, peab osalejate suurusjärk olema teada. Näiteks turundustegevuse korral on niisuguse tingimuse täitmine välistatud. Samas võib näiteks noortele tuletõrjespordi võistluse korraldamine omafinantseeringust vabastada, kui vastav tingimus on täidetud ehk on teada noorte osalejate suurusjärk (näiteks on ette teada, kui palju osalejaid saab võistlusele registreerida ja kui palju neist moodustavad noored). Oluline on ka rõhutada, et 70 protsenti arvestuses ei loeta osalejate hulka projekti meeskonna liikmeid, et tagada projektist osalejate arvu objektiivne hindamine ja vältida osalusproportsiooni moonutamist.

Eelnõu §-ga 9 reguleeritakse vähese tähtsusega abi.

Lõikes 1 tuuakse välja, et kui määruse alusel antav toetus on vähese tähtsusega abi, siis tuleb toetuse andmisel järgida komisjoni määrust (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023), või komisjoni määrust (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2832, 15.12.2023) ning konkurentsiseaduse § 33 (lõige 1). Komisjoni määruse (EL) 2023/2831 alusel

ühele ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi koos käesoleva määruse alusel taotletava toetusega ei tohi toetuse andmisele vahetult eelnenud kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 300 000 eurot. Komisjoni määruse (EL) 2023/2832 alusel vähese tähtsusega abina üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavale ettevõtjale antav vähese tähtsusega abi koos määruse alusel taotletava toetusega ei tohi ületada kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul 750 000 eurot.

Lõike 2 kohaselt on toetuse andja kohustus kontrollida, kas programmist taotletav toetus on käsitatav vähese tähtsusega abina. Vähese tähtsusega abi on väikeses mahus antav abi, mille kohta Euroopa Komisjon on leidnud, et see ei mõjuta liikmesriikide vahelist konkurentsi ega kaubandust.

Lõikega 3 sätestatakse, et kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on vähese tähtsusega abina õigustatud saama, kahandab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat vähese tähtsusega abi ülemmääran.

Eelnõu kolmanda peatükiga sätestatakse nõuded taotlejale ja taotlusele.

Eelnõu §-ga 10 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikega 1 sätestatakse, et toetust võivad taotleda:

- 1) juriidiline isik, kes on sõlminud Päästeametiga tsiviilõigusliku lepingu Päästeameti tegevuses osaleva vabatahtliku tegevuse korraldamiseks, ja
- 2) tuletõrjesporti edendav organisatsioon.

Päästeameti tegevuses on võimalik osaleda pääste-, ennetus- või noorsootöö raames. Päästeamet on sõlminud tsiviilõiguslikud lepingud mittetulundusühingutega ja kohalike omavalitsustega (kelle koosseisus on vabatahtlikud päästjad). Tuletõrjesporti edendava organisatsiooni all mõeldakse MTÜ-d Eesti Tuletõrjespordi Liit.

Lõikes 2 nimetatakse nõuded, millele taotleja peab vastama. Need tagavad, et taotleja on seaduskuulekas ja suuteline projekti eelnõu järgi ellu viima.

Punkti 1 kohaselt peab taotleja põhikirjaline või põhimäärusest tulenev tegevus toetama Siseministeeriumi või tema valitsemisala asutuse tegevusvaldkonna arengut ehk taotleja peab näiteks olema lepingulises suhtes valitsemisala asutusega või tegutsema Siseministeeriumi tegevusvaldkonnas. Punkti 2 kohaselt ei tohi taotlejal olla riiklikku maksu- ega maksevõlga, välja arvatud juhul, kui see võlg on täies ulatuses ajatatud. Punkti 3 kohaselt ei tohi taotleja suhtes olla algatatud pankroti- või likvideerimismenetlust. Taotleja ei tohi olla ka sundlõpetamisel ja tal peab puuduma kehtiv äriregistrist kustutamise hoiatus.

Punkti 4 kohaselt peab taotleja olema taotluse esitamise ajaks nõuetekohaselt täitnud majandusaasta aruande esitamise kohustuse. Majandusaasta aruande esitamise nõue näitab, kas taotleja on oma hoolsuskohustuse täitnud.

Kui taotleja on varem saanud riigieelarvest, Euroopa Liidu või muudest vahenditest toetust, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peavad tagasimaksed olema tehtud tähtajaks ja nõutud summas (punkt 5).

Punkti 6 kohaselt ei tohi taotleja seaduslikul esindajal olla karistusseadustiku § 209, 209¹, 210, 260¹, 372, 373, 379 või 384 alusel määratud kehtivat karistust. Majanduslaste süütegude all mõeldakse, et taotleja seaduslikul esindajal ei ole karistusseadustiku § 372, 373, 379 või 384 alusel määratud kehtivat karistust.

Eelnõu §-ga 11 kehtestatakse nõuded taotlusele.

Lõike 1 kohaselt peab taotleja toetuse taotlemiseks esitama taotluse koos lisadokumentidega. Taotlus peab olema eesti keeles ning sisaldama teavet ulatuses, mis võimaldab toetuse andjal kontrollida, kas taotleja ja taotlus vastavad käesoleva määruse nõuetele.

Lõikega 2 sätestatakse, milliseid andmeid ja lisadokumente peab taotlus sisaldama.

Taotlus peab sisaldama taotleja nime, registrikoodi, telefoninumbrit, e-posti aadressi ja arvelduskonto numbrit (punkt 1). Taotluses peab kirjas olema ka projekti nimi, eesmärk, kavandatavate tegevuste kirjeldus ja elluviimise koht (punkt 2). Punkti 3 kohaselt peab kirjas olema projekti eelarve abikõlblike kulude lõikes ja taotletav toetuse summa. Lisaks tuleb punkti 4 järgi välja tuua projekti tegevuste ajakava, sealhulgas projekti elluviimise algus- ja lõppkuupäev.

Punkti 5 kohaselt peab taotlus sisaldama kinnitust, et taotlus vastab eelnõu § 10 lõikes 2 nimetatud nõuetele, välja arvatud juhul, kui taotleja on kohaliku omavalitsuse üksus. See tähendab, et taotleja peab andma kinnituse näiteks selle kohta, et tal ei ole riiklikku maksu- ega maksevõlga, tema suhtes ei ole algatatud pankrotimenetlust ja ta on taotluse esitamise ajaks esitanud nõuetekohaselt majandusaasta aruande. Punkti 6 kohaselt tuleb esitada teave, kui taotleja on projekti tegevustele taotlenud toetust samal ajal muust riigieelarvelisest, Euroopa Liidu või välisabi toetusmeetmest (taotleja taotleb paralleelselt toetust muust programmist vms).

Punkti 7 kohaselt tuleb taotluses esitada võrreldavad hinnapakumused, mis peavad olema saadud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja ühesuguse lähteülesande järgi hinnapäringu tulemusel (varustuse või lennupiletite ost jne). Et hinnapäringu vastuseks saadud pakkumusi saaks võrrelda, peab toetuse saaja väljasaadetav hinnapäring olema sõnastatud selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt ning edastatud pakkujatele samal kujul ja ajal. Hinnapäringust peab selgelt nähtuma, millise kauba või teenuse ostmiseks pakkumust soovitakse saada või millistele nõuetele ja tehnilistele näitajatele peab ostetav kaup või teenus vastama. Saadud pakkumuses peab olema märgitud pakutava kauba või teenuse kogus ja maksumus, pakkumuse kehtivusaeg ja esitamise kuupäev ning koostaja nimi. Pakkumusele soovitatakse lisada (digi)allkiri. Võrreldavaid pakkumusi võib tõendada ka kuvatõmmistena (nt lennupilet). Taotleja peab hankima piisava arvu võrreldavaid hinnapakumusi, et valida parima hinna ja kvaliteedi suhtega lahendus. Konkurentsivõimelist hinda saab tõendada võrreldavate pakkumustega, mis tähendab, et ühe ettevõtte esitatud pakkumusega üldjuhul piirduda ei saa (sh juhul, kui pakkujad on näiteks pakkumuste esitamisest loobunud). Oluline on, et pakkumuste võtmine oleks selge ja läbipaistev, pakkumuste esitamiseks on antud piisavalt aega ning taotleja on selle dokumenteerinud. Hinnapakumused mõjutavad taotletava toetuse summa suurust. Taotleja peab taotluses nimetama projekti eelarve abikõlblike kulude lõikes ja taotletava toetuse summa (eelnõu § 11 lõike 2 punkt 3). Taotletava toetuse summa alus on taotleja võetud hinnapakumused. Hinnapakumused võivad olla ka internetiotsingu tulemus (kuvafotod vms).

Kui kahte sõltumatut hinnapakumust ei ole võimalik esitada või kui odavaimat pakumust ei valita, tuleb taotluses esitada sellekohane põhjendus (lõige 3). Eelkõige peab taotleja andma põhjenduse, mille alusel toetuse andja mõistab, kas antud põhjendus on tõene, usaldusväärne ja mõistlik. Põhjenduses toodud väited saavad toetuda usaldusväärsetele tõenditele, andmetele või faktidele. Põhjendus peaks olema võimalikult üksikasjalik ja andma toetuse andjale piisavalt teavet hindamiseks, kas valitud tegevus on põhjendatud ja kas kõiki aspekte on arvestatud. Tuleb selgitada, miks ei valitud odavaimat pakumust, ehk tuua esile need kriteeriumid ja tegurid, mis mõjutasid lõppotsuse tegemist. See tagab, et toetuse andja saab usaldusväärset hinnata, kas tehtud otsus ja selle aluseks olev põhjendus on mõistlik ning põhjendatud.

Lõike 4 kohaselt tuleb taotlejal esitada kinnitus, et ta on teadlik punktides 1–5 sätestatust.

Eelnõu neljanda peatükiga reguleeritakse taotlusvooru avamist, taotluse esitamist ja menetlemist ning taotluse kohta otsuse tegemist.

Eelnõu §-ga 12 reguleeritakse taotlusvooru avamist ja taotluste esitamist.

Lõike 1 järgi kuulutab toetuse andja taotlusvooru välja oma veebisaidil. Seejuures avaldatakse ka taotlemise periood, taotlusvooru eelarve ja konkreetsed toetatavad tegevused.

Lõike 2 kohaselt esitab taotleja esindusõiguslik isik taotluse ja selle lisadokumendid toetuse andjale digiallkirjastatuna e-posti aadressil info@paasteamet.ee. Esindusõiguslik isik on näiteks juhatusse valitud isik, kelle volitused on kehtivad ja nähtavad äriregistrist.

Eelnõu §-ga 13 reguleeritakse taotluse menetlemist. Taotluse menetlemine koosneb taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollist ning taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest. Toetuse andja menetleb taotlusi 60 kalendripäeva jooksul taotlusvooru lõppemisest arvates (vt eelnõu § 16 lõige 1).

Eelnõu §-ga 14 reguleeritakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimist.

Lõike 1 kohaselt kontrollib toetuse andja, kas taotleja ja esitatud taotlus, sealhulgas selle lisadokumendid, vastavad määruses sätestatud nõuetele.

Lõikega 2 märgitakse, et kui taotleja või taotluse kontrollimisel avastatakse puudusi, teavitab toetuse andja sellest taotlejat ja määrab nende kõrvaldamise tähtpäeva. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 15 lõikes 2 on sätestatud, et kui isik jätab koos taotlusega esitamata nõutud andmed või dokumendid või kui taotluses on muid puudusi, määrab haldusorgan taotluse esitajale esimesel võimalusel puuduste kõrvaldamise tähtpäeva, selgitades, et kui taotluse esitaja jätab puudused tähtpäevaks kõrvaldamata, võib haldusorgan jätta tema taotluse läbi vaatamata.

Seega, kui taotluse läbivaatamise käigus selgub, et taotluses esinevad puudused, tuleb taotlejal etteantud tähtpäevaks taotlust täiendada või muuta. Taotlejale edastatakse vastav teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad lisaselgitust või täiendamist, ning puuduste kõrvaldamise tähtpäev. Puuduste kõrvaldamise ajaks peatub taotluse menetlemise aeg. Kui taotleja ei ole nimetatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud, tehakse tema taotluse kohta rahuldamata jätmise otsus (vt ka eelnõu § 16).

Lõike 3 kohaselt tunnistatakse taotlus ja taotleja nõuetele vastavaks, kui nad vastavad käesoleva määruse nõuetele. Seejärel hakkab nõuetele vastavaid taotlusi hindama Päästeameti peadirektori moodustatud komisjon, lähtudes eelnõu §-s 15 sätestatud hindamiskriteeriumidest.

Lõikega 4 sätestatakse asjaolud, mille kohaselt tunnistatakse taotlus nõuetele mittevastavaks. Taotlus tunnistatakse nõuetele mittevastavaks, kui esineb vähemalt üks järgnevatest asjaoludest:

- 1) taotleja ei vasta eelnõu §-s 10 sätestatud nõuetele;
- 2) taotlus ei vasta eelnõu §-s 11 sätestatud nõuetele;
- 3) taotluses on esitatud ebaõigeid ja mittetäielikke andmeid ning puudused on ameti määratud tähtpäevaks kõrvaldamata;
- 4) taotleja ei ole määratud tähtpäevaks puudusi kõrvaldanud;
- 5) toetus ületab vähese tähtsusega abi ülemmäära ja taotleja ei nõustu, et toetust vähendatakse vähese tähtsusega abi ülemmääran.

Nõuetele mittevastavaks tunnistatud taotluse kohta tehakse rahuldamata jätmise otsus (vt eelnõu § 16 lõige 5).

Eelnõu §-ga 15 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluse hindamist.

Lõike 1 kohaselt moodustab Päästeameti peadirektor käskkirjaga taotluse hindamiseks vähemalt kolmeliikmelise komisjoni. Sellesse kuuluvad Päästeameti ametnikud, üldjuhul personaliosakonna ja päästetöö osakonna teenistujad. Lisaks peavad komisjoni liikmed kinnitama hindamiskomisjoni protokollis oma erapooletust ja sõltumatust kooskõlas korrupsioonivastase seaduse ning HMS-iga. Erapooletuse nõuet rakendatakse kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolu korral tuleb hindajal end taandada HMS § 10 kohaselt. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis. Erapooletuse ja sõltumatuse kinnitamine hinnatavatest taotlustest ei tähenda tingimata kirjalikku kinnitamist.

Lõike 2 kohaselt hindab komisjon nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi järgmiste hindamiskriteeriumide alusel:

- 1) projekti sisuline põhjendatus (40 protsenti): hinnatakse projekti vastavust konkursi prioriteetsetele teemadele, probleemi ja/või vajaduste selget ning põhjendatud kirjeldust, samuti sihtrühma määratlust ja selle põhjendatust;
- 2) projekti tegevuste kirjeldus ja ajakava (20 protsenti): analüüsitakse, kas projektis kavandatud tegevused on praktilise väärtusega ning kooskõlas seatud eesmärkidega. Samuti hinnatakse ajakava realistlikkust, otstarbekust ja teostatavust;
- 3) projektis osalevate noorte osakaal (10 protsenti): vaadeldakse projektist osa võtvate noorte osakaalu kõigist osalejatest. Suurem noorte osalus näitab projekti tugevamat mõju spordiala kestlikkusele ja järelkasvule. Väärtustatakse lahendusi, mis loovad püsiva süsteemi (nt regulaarne treeningrühm), st mis jätkuvad ka pärast Päästeameti rahastuse lõppu;
- 4) projekti eelarve (30 protsenti): hinnatakse kulude põhjendatust, eelarve säästlikkust ja ressursikasutuse tõhusust.

Esimese ja teise kriteeriumi all hindab komisjon, kas taotluses esitatud projekti sisu vastab taotlusvooru eesmärgile. Komisjon annab hinnangu taotluses kirjeldatud tegevuste ja projekti eesmärgi alusel, hinnates sealjuures ka taotletavate tulemuste saavutamise realistlikkust.

Kriteeriumide selge lahtimõtestamine, sealhulgas asjaolude kirjeldus, on oluline selleks, et taotlejale oleks arusaadav, milliseid projekte valimisel eelistatakse ja mida sealjuures hinnatakse. Samuti aitavad läbipaistvad ja selgelt kirjeldatud kriteeriumid taotlejal taotlust koostada ning projekti tegevusi ja tulemusi kirjeldada. Ühtlasi on selgelt kirjapandud asjaolud juhend taotluste hindajatele ja otsustajatele.

Lõike 3 kohaselt moodustab komisjon taotlustest pingerea, võttes aluseks hindamise käigus saadud koondhinde.

Eelnõu §-ga 16 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse tegemine.

Lõike 1 kohaselt teeb toetuse andja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 60 kalendripäeva jooksul taotlusvooru lõppemise kuupäevast arvates. Taotlemise periood avaldatakse toetuse andja ehk Päästeameti veebisaidil, kui toetuse andja kuulutab taotlusvooru välja.

Lõike 2 kohaselt teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse komisjoni ettepanekul Päästeameti peadirektor.

Lõike 3 kohaselt tehakse taotluse rahuldamise otsus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus sätestatud nõuetele ning taotlusvooru eelarve jääk seda võimaldab.

Lõikega 4 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses märgitavad andmed. Otsuses tuleb välja tuua:

- 1) otsuse kuupäev;
- 2) toetuse saaja nimi ja registrikood;
- 3) projekti nimi;
- 4) toetatavate tegevuste kirjeldus ja summa;
- 5) toetuse väljamaksmise tingimused, sealhulgas toetuse saaja arvelduskonto number.

Lõike 5 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja või taotlus on tunnistatud eelnõu nõuetele mittevastavaks. Näiteks tunnistatakse taotlus mittevastavaks siis, kui taotluses on esitatud ebaõigeid ja mittetäielikke andmeid ning puudused on toetuse andja määratud tähtpäevaks kõrvaldamata. Samuti jäetakse taotlus rahuldamata juhul, kui pingerea alusel ei jätku taotlusvoorus taotluse rahuldamiseks rahalisi vahendeid.

Lõikega 6 sätestatakse taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitavad andmed. Taotluse rahuldamata jätmise otsus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) otsuse kuupäev;
- 2) taotleja nimi ja registrikood;
- 3) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 4) viide otsuse vaidlustamise tähtaja ja korra kohta.

Lõike 7 kohaselt teavitatakse taotlejat taotluse rahuldamisest või rahuldamata jätmisest elektrooniliselt viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Lõike 8 järgi avaldab toetuse andja oma veebisaidil toetuse saaja nime ja toetatavate tegevuste kirjelduse ning summa.

Eelnõu viiendas peatükis reguleeritakse toetuse kasutamist ja selle tagasinõudmist.

Eelnõu § 17 kohaselt makstakse toetus toetuse saaja arvelduskontole ettemaksena taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustel kümne tööpäeva jooksul. See tähendab, et toetuse saaja saab toetuse summa ettemaksuna, mis katab toetatavate tegevustega seotud kulud.

Eelnõu §-ga 18 reguleeritakse taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Lõikes 1 on märgitud, et kui projekti elluviimisel selgub, et taotluse rahuldamise otsuses nimetatud projekti tegevustes või eelarves on otstarbekas teha muudatusi, peab toetuse saaja esitama toetuse andjale põhjendatud muutmistaotluse.

Toetuse saaja peab kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teavitama taotluses esitatud või projektiga seotud andmete muutumisest, näiteks projekti odavnemisest või kallinemisest, projekti elluviimist või kestuse nõude täitmist takistavast vms asjaolust.

Toetuse andja peab seejuures iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avaldusena. Muutmine toimub toetuse saaja algatusel, näiteks juhul, kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta projekti (muuta tuleb toetatavat tegevust või selle ulatust või lisada täiendav tegevus) või kui ta soovib loobuda taotluse rahuldamise otsuses nimetatud toetatavast tegevusest.

Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugi kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või nende ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud igal juhul ja alati nõuda, et algsest kavandatud tegevusplaanist kinni peetaks.

Lõike 2 kohaselt tuleb muutmistaotlus esitada enne projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäeva ja muudatus peab olema ellu viidav taotlusvooru väljakuulutamise kalendriaasta 30. novembriks. HMS § 61 lõike 2 kohaselt kehtib haldusakt kuni kehtetuks tunnistamiseni, kehtivusaja lõppemiseni, haldusaktiga antud õiguse lõpliku realiseerimiseni või kohustuse täitmiseni, kui seadus ei sätesta teisiti. Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast projekti tegevuste lõppemist.

Lõike 3 kohaselt on toetuse andjal õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus ei ole:

- 1) kooskõlas projekti sisu ja eesmärgiga või seab kahtluse alla projekti oodatava tulemuse saavutamise abikõlblikkuse perioodil;
- 2) kooskõlas käesoleva määruse nõuetega;
- 3) põhjendatud;
- 4) taotlusvooru eelarve mahu tõttu võimalik.

Kui muutmistaotlusega taotletakse projekti tegevuste lõpuleviimiseks täiendavaid rahalisi vahendeid eri asjaolude koosmõjul tekkinud kulude suurenemise tõttu, võidakse taotlus jätta rahuldamata. Muutmistaotlust ei saa rahuldada, kui taotluste menetlemise käigus on taotlusvooru eelarve ammendunud. Seejuures tuleb arvestada, et toetuse ülemmäär on 10 000 eurot toetuse saaja kohta.

Toetuse andja saab ka keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega või soovitud muudatuse korral on oodatava tulemuse saavutamine abikõlblikkuse perioodi jooksul kaheldav. Sellisel juhul muutmistaotlust ei rahuldata ja taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse kehtetuks (vt § 19 lõike 1 punkt 2).

Lõike 4 kohaselt otsustab taotluse rahuldamise otsuse muutmise toetuse andja viie tööpäeva jooksul muutmistaotluse saamisest arvates. Muutmistaotluse esitamisel tuleb toetuse andjal läbi töötada dokumendid ja vajaduse korral küsida taotlejalt lisateavet ning hinnata, kas võivad esineda käesoleva paragrahvi lõikes 3 toodud asjaolud.

Lõike 5 kohaselt võib toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuse muutmistaotlust esitamata muuta projekti eelarves konkreetsele tegevusele või teenusele ette nähtud eelarverea mahtu teise eelarverea mahu arvelt kuni kümne protsendi võrra võrreldes taotluse rahuldamise otsuses sätestatuga. Kui projekti eelarve suureneb, katab selle toetuse saaja.

Eelnõu §-ga 19 reguleeritakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist.

Lõike 1 kohaselt võib taotluse rahuldamise otsuse tunnistada kehtetuks, kui:

- 1) ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja taotlust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata;
- 3) toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamine on kaalutusotsus ja oleneb konkreetsetest asjaoludest.

Eelnõu §-ga 20 reguleeritakse projekti elluviimise aruande esitamist ja projekti eelarve jäägi tagastamist.

Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja toetuse andjale projekti elluviimise aruande (edaspidi *aruanne*), millele tuleb lisada abikõlbliku kulu tõendid. Aruande peab allkirjastama toetuse saaja esindusõiguslik isik. Abikõlblik kulu on tõendatud, kui toetatav tegevus on tehtud, st kaup on kätte saadud või teenus osutatud ja seda kinnitab näiteks üleandmise-vastuvõtmise akt, kirjavahetus, saateleht, arve või leping. Toetatavad tegevused on nimetatud eelnõu § 5 lõikes 2.

Lõike 2 kohaselt tuleb aruanne esitada esimesel võimalusel, kuid hiljemalt toetuse saamise aastale järgneva kalendriaasta 15. jaanuariks.

Lõike 3 kohaselt tuleb aruandes esile tuua kavandatud ja toimunud tegevused, projekti sihtrühmad, projekti elluviimise järeldused, projektimeeskonna liikmed, koostööorganisatsioonid ning finantsaruanne koos kuludokumentidega. Projekti elluviimise järeldustes tuleb analüüsida projekti elluviimise edukust ning kirjeldada, mida tegevuste elluviimise käigus õpiti ja millised tegevused või lahendused osutusid eriti tulemuslikuks.

Lõikega 4 sätestatakse, et kui aruande kontrollimisel ilmneb puudusi, teeb toetuse andja ettepaneku kõrvaldada need üldjuhul viie tööpäeva jooksul.

Lõikega 5 sätestatakse, et kui projekti elluviimise kulud olid väiksemad kui projekti eelarve, saadab toetuse andja toetuse saajale andmed eelarve jäägi tagastamise kohta. Toetuse saaja

tagastab jäägi toetuse andjale tema määratud tähtpäevaks. Ka riigieelarve seaduse (edaspidi RES) § 55 lõikes 3 on sätestatud, et riigisisese projektipõhise toetuse saaja kohustub kandma toetuse kasutamata jäägi andjale tagasi. Jäägi tagasi kandmata jätmise korral nõuab toetuse andja selle toetuse saajalt tagasi.

Lõikega 6 sätestatakse, et toetuse andja kinnitab aruande kümne tööpäeva jooksul alates aruande esitamisest.

Lõikega 7 sätestatakse juhud, kui toetuse andja aruannet ei kinnita. Aruannet ei kinnitata, kui:

- 1) toetuse saaja on aruandes või toetuse kasutamisega seotud dokumendis esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 2) toetuse saaja ei ole taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud projekti tegevusi otsuses määratud tähtjaks teinud või toetuse saaja kirjeldatud tegevused ei ole tõendatud.

Eelnõu §-ga 21 reguleeritakse toetuse tagasinõudmine.

RES § 55¹ lõike 2 kohaselt võib minister kehtestada RES § 53¹ lõikes 1 nimetatud määrusega riigisisese projektipõhise toetuse tagasinõude määrad ning **toetuse täpsustavad või muud tagasinõudmise alused**. RES-i eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et Riigikohus leidis oma otsuse (RKPJKo, 28.06.2023, 5-23-2) punktis 64, et reegleid rikkunud toetuse saajal tekkiv kohustus saadud toetus osaliselt tagasi maksta on eripärane avalik-õiguslik kohustus, millele laienevad seda eripära arvestavad nõuded. Tegemist on alusetult saadud soodustuse tagastamisega. Seetõttu tuleb toetuse tagasinõudmise alused sätestada seadusega. Kuigi toetuse tagasinõudmise alused tuleb kehtestada seadusega, on Riigikohus oma otsuse (RKPJKo, 28.06.2023, 5-23-2) punktis 64 leidnud, et toetuste tagasinõudmise üksikasjad võib reguleerida määruse tasandil. Finantskorrektsiooni kohaldamise eesmärk ei ole õigusrikkuja karistamine, vaid alusetult saadu tagasinõudmine². Seega võib toetuse tagasinõudmise aluseid ministri määrusega lisaks RES-is sätestatule täpsustada ja täiendada.

Lõike 1 kohaselt võib toetuse andja toetuse osaliselt või täielikult tagasi nõuda RES § 55¹ lõikes 1 sätestatud alusel (ehk alusel, mis on toodud RES § 55¹ lõike 1 punktides 1, 2, 3 või 4) või ühel järgmistest juhtudest:

- 1) taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse käesoleva määruse § 19 kohaselt kehtetuks;
- 2) toetuse saaja on rikkunud käesolevas määruses kehtestatud nõudeid või taotluse rahuldamise otsuses määratud tingimusi;
- 3) aruannet käesoleva määruse § 20 lõike 7 kohaselt ei kinnitata.

Oluline on, et toetuse andja lähtuks toetuse tagasinõudmise korral nii RES-is sätestatust kui ka antud eelnõu täpsustustest ja täiendustest. Toetuse tagasinõudmise otsus on kaalutusotsus. Seejuures on võimalik toetuse tagasinõudmisest ka loobuda. RES § 55¹ lõike 3 kohaselt võib riigisisese projektipõhise toetuse RES § 55¹ lõikes 1 nimetatud alustel tagasinõudmisest loobuda, kui 1) toetust ei ole võimalik sihipäraselt kasutada vääramatu jõu või toetuse saaja tahtest sõltumatu muu asjaolu tõttu; 2) toetuse saaja on avastanud ja toetuse andjat esimesel võimalusel teavitanud, et talle on hüvitatud kulu, mida toetusest ei hüvitata, ning ta on tagastanud toetuse või selle osa toetuse andmise tingimustes sätestatud viisil; 3) tagasinõutav toetuse summa on 1000 eurot või sellest väiksem, välja arvatud juhul, kui tegemist on käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud asjaoludega.

² Riigieelarve seaduse ja riigieelarve seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri. [Eelnõu – Riigikogu](#) (10.02.2026).

Lõike 2 kohaselt tuleb toetuse andjal põhjendada toetuse tagasinõudmise määra tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses. Tagasinõudmise määra puhul on tegemist kaalutusõigusega ja selle otsuse kujunemine peab olema toetuse saajale arusaadav. Arvestada tuleb HMS § 3 lõikes 2 sätestatud proportsionaalsuse ja HMS § 4 lõikes 2 sätestatud kaalutusõiguse teostamise põhimõtteid. Kaalumisel on oluline arvesse võtta nii toetuse tagasinõudmise alust ehk põhjust kui ka selle mõju. Näiteks peab lähtuma sellest, kas ja mis ulatuses on toetuse saaja tehtud tegevused olnud toetuse andmisel põhjendatud ning kas tehtud kulud on aidanud projekti eesmärki saavutada. Toetuse tagasinõudmise määr oleneb rikkumise raskusest.

Lõikega 3 sätestatakse toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses esitatavad andmed. Toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) otsuse tegija nimi;
- 2) toetuse saaja nimi ja registrikood;
- 3) projekti nimi ja registreerimisnumber;
- 4) tagasinõude faktiline ja õiguslik alus;
- 5) tagasinõutava toetuse määr;
- 6) mitteabikõlblikuks muutunud omafinantseeringu kulude summa;
- 7) tagasinõudmise otsuse täitmise tähtpäev;
- 8) tagasimakse tegemiseks vajalikud andmed, sealhulgas arvelduskonto number ja saaja nimi;
- 9) viide otsuse vaidlustamise tähtaja ja korra kohta.

Lõike 4 kohaselt saadab toetuse andja tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuse toetuse saajale elektrooniliselt. RES § 55¹ lõike 8 kohaselt on riigisisese projektipõhise toetuse tagasinõudmise otsus täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 tähenduses.

Toetuse tagasinõude esitamise tähtaeg on esitatud RES § 55¹ lõikes 4, mille kohaselt võib otsuse riigisisese projektipõhise toetuse tagasinõudmise kohta teha projekti viimase väljamakse tegemise päevast arvates nelja aasta jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Toetus tuleb tagasi maksta 60 päeva jooksul alates sellekohase otsuse saamisest. Erandjuhul ja põhjendatult võib toetuse andja pikendada toetuse tagasimakse tähtaega toetuse saaja taotlusel ning ajatada tagasimaksmise, nõudes vajaduse korral tagatist.

Lõigetega 5 ja 6 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamistaotluses tuleb esitada ajatamisvajaduse põhjendus ja soovitud ajatamiskava. Toetuse andja teeb ajatamistaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse ja määrab selles kindlaks ajatamisperioodi kümne tööpäeva jooksul ajatamistaotluse saamisest arvates. Põhjendatud juhul võib otsuse tegemise tähtaega pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat.

RES § 55¹ lõikes 5 on sätestatud, et kui riigisisese projektipõhise toetuse tagasimaksmise tähtpäevaks toetust tagasi ei maksta või tasaarvestata, peab toetuse saaja maksuma viivist 0,06 protsenti iga toetuse tagasimaksmisega viivitatud kalendripäeva eest. Viivise arvestamine lõpeb, kui viivise summa ületab selle arvestamise aluseks oleva tagasinõutava toetuse suuruse. Toetuse tagasinõudmise otsusega on võimalik viivist vähendada põhjendatud juhul, kuid tagada

tuleb piisav kahjuhüvitis. Riigisisese projektipõhise toetuse tagasimaksmise ajatamise korral maksab toetuse saaja intressi RES § 55¹ lõike 6 kohaselt.

Eelnõu kuuenda peatükiga reguleeritakse poolte õigusi ja kohustusi.

Eelnõu §-ga 22 kehtestatakse toetuse saaja õigused ja kohustused.

Lõikes 1 nimetatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt lisateavet ja nõu toetuse taotlemise ning kasutamise kohta. See tähendab, et toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole saamaks juhiseid toetuse taotlemise ja tehtud otsuste kohta.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus toetuse saamisest loobuda ja see tagastada. Toetuse saaja võib otsustada toetuse kasutamisest loobuda nii pärast toetuse taotluse rahuldamist kui ka hiljem projekti käigus. Kui toetuse saaja loobub toetuse kasutamisest, siis tuleb toetus täies ulatuses tagastada.

Lõike 2 punktides 1–11 loetletakse toetuse saaja kohustused.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja esitama toetuse andjale ettenähtud viisil ja tähtaja jooksul nõutud teabe. See nõue hõlmab sisult arusaadavate selgituste andmist, õigete ja täielike andmete ning nõutud dokumentide tähtaegset esitamist.

Punkti 2 kohaselt peab toetuse saaja säilitama projekti kulu- ja maksedokumentid muudest toetuse saaja kulu- ja maksedokumentidest selgelt eristatavalt. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus, peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõlblikuna.

Punkti 3 kohaselt peab toetuse saaja kasutama toetust ehk viima projekti ellu taotluse ja taotluse rahuldamise otsuse kohaselt. Taotluses tuleb esile tuua projekti eesmärk ja toetuse abil tehtavad tegevused. Toetatavad tegevused, summa ja toetuse väljamaksmise tingimused tuuakse eraldi välja ka taotluse rahuldamise otsuses. Toetuse saaja peab toetatavate tegevuste kaudu täitma projekti eesmärgi ning eesmärgi saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega.

Punkti 4 kohaselt peab toetuse saaja tagastama toetuse osaliselt või täielikult, kui esineb eelnõu § 21 lõikes 1 nimetatud alus ehk toetuse andja esitab toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuse. Toetus tuleb täielikult või osaliselt tagastada toetuse tagasinõudmise või osalise tagasinõudmise otsuses nimetatud arvelduskontole. Toetuse saajal on võimalik taotleda tagasimaksmise ajatamist.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse saaja võimaldama toetuse andjal kontrollida projekti kulu- ja maksedokumente. Need tuleb lisada aruandele, sest eelnõu § 20 lõike 1 alusel tuleb aruandele lisada abikõlbliku kulu tõendid. Punkti 6 järgi peab toetuse saaja säilitama taotluse ja projekti elluviimise dokumente ning teavet raamatupidamise seaduse § 12 kohaselt.

Punkti 7 kohaselt peab toetuse saaja teavitama toetuse andjat, kui toetuse saaja esitatud andmed on muutunud või on ilmnunud asjaolu, mis mõjutab või võib mõjutada toetuse saaja kohustuse

täitmist. Lisaks tuleb teavitada sellest, kui projekti elluviimisel ilmneb suur tõenäosus või vältimatus, et projekti ei viida ellu, või tekib kahtlus, et projekti jätkamine ei ole otstarbekas (punkt 8). Mõlemal juhul tuleb toetuse andjat teavitada viivitamata ja kirjalikult. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas ja kuidas projekti elluviimise ja toetuse kasutamisega edasi liikuda.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja kandma kõik kulud, mis tulenevad projekti kallinemisest võrreldes taotluse rahuldamise või osalise rahuldamise otsuses kajastatud summaga.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja esitama toetuse andjale muutmistaotluse, kui esineb eelnõu § 18 lõikes 1 nimetatud alus.

Punkti 11 kohaselt peab toetuse saaja tegema muid käesolevas määruses sätestatud toiminguid (näiteks katma kõik projekti kulud pangaülekandega, tagastama kasutamata toetuse eelnõu § 20 lõike 5 korral jne).

Eelnõu §-ga 23 kehtestatakse toetuse andja õigused ja kohustused.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andjal õigus:

- 1) nõuda, et taotleja või toetuse saaja esitaks projekti kohta selgitusi ja lisateavet ning projekti tegevuste ja kulude kohta lisaandmeid ja -dokumente;
- 2) kontrollida projekti elluviimisega seotud kulu- ja maksedokumente enne aruande kinnitamist;
- 3) tunnistada taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui esineb eelnõu § 19 lõikes 1 nimetatud alus.

Lõike 2 punktidega 1–6 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse andja juhendama taotlejat ja toetuse saajat nii toetuse andmise kui ka kasutamise küsimustes. See tähendab, et taotlejal ja toetuse saajal on õigus saada toetuse andjalt vajalikku lisateavet ja selgitusi toetuse taotlemise, taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise, aga ka toetuse kasutamise kohta. Kõnealune punkt hõlmab ka teavet ja selgitusi, mis on seotud toetuse saaja õiguste ning kohustustega.

Punkti 2 järgi on toetuse andja kohustatud korraldama taotluse vastuvõtmise, registreerimise, menetlemise ja säilitamise. Toetuse andjal on kohustus säilitada toetusega seotud dokumente vastavalt õigusaktides sätestatud tähtaegadele. Üldjuhul tuleb toetuse andmise ja kasutamisega seotud raamatupidamis- ja lepingulisi dokumente säilitada seitse aastat, lähtudes raamatupidamise seaduses sätestatud säilitustähtaegadest. Säilitustähtaeg võib olla pikem, kui dokumendi sisu või sellega seotud kohustus eeldab pikemat säilitamist. Toetuse andja peab korraldama ka toetuse väljamaksmise (punkt 3) ja kontrollima toetuse kasutamist (punkt 4). Toetuse kasutamise kontroll tuleb teha enne aruande kinnitamist. Lisaks peab toetuse andja vajaduse korral lahendama esitatud vaide (punkt 5) ja tegema muid eelnõus sätestatud toiminguid (punkt 6).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei võeta üle ega rakendata Euroopa Liidu õigust. Eelnõu on kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu

artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2831, 15.12.2023), ning Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 2023/2832, 15.12.2023).

4. Määruse mõjud

4.1 Sotsiaalne ja majanduslik mõju

Sihtrühm I: tuletõrjespordi harrastajad ja 6–18-aastased noored.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Eelnõu rakendamisega kaasneb sihtrühmale positiivne mõju, sest toetuste kaudu on võimalik rikastada noorte sportimisvõimalusi ja eelduslikult paranevad ka tuletõrjespordi harrastajate sportimisvõimalused. Regulaarne treening ja võistluspraktika parandavad harrastajate ja noorte füüsilist ja vaimset ettevalmistust, jõudu ning vastupidavust. Toetuste abil suureneb juurdepääs treening- ja sportimisvõimalustele ning see loob mitmekesisemaid ja paremaid tingimusi noorte liikumisharjumuste kujundamiseks ja tuletõrjespordi kestlikuks arenguks. Tuletõrjespordi nähtavuse suurendamine aitab kasvatada järelkasvu nii spordis kui ka päästevaldkonnas laiemalt. Negatiivne mõju puudub.

Sihtrühm II: taotlejad ehk 1) juriidilised isikud, kes on Päästeametiga sõlminud tsiviilõiguslikud lepingud Päästeameti tegevuses osaleva vabatahtliku tegevuse korraldamiseks (Päästeamet on sõlminud u 100 tsiviilõiguslikku lepingut), ja 2) MTÜ Eesti Tuletõrjespordi Liit.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Taotlusvooriga luuakse võimalus toetust taotleda, kuid taotlusvooru avamine ei too kaasa kohustusi, kui taotlusvoorus ei soovita osaleda. Toetuse taotlemine on vabatahtlik. Seega on andmete esitamisest tulenev halduskoormus välditav. Eeltoodust tulenevalt ei kohaldata ka reeglit „üks sisse, üks välja“³. Toetuse andmise eesmärk on edendada Eestis tuletõrjesporti. Eelnõuga kaasneb toetuse taotlejale (MTÜ-dele, KOV-idele) võimalus suurendada kogukonna turvatunnet, parandada tuletõrjespordi harrastamise treeningtingimusi, kaasata uusi harrastajaid ning tuua piirkonda võistlusi, mis elavdavad kohalikku elu. Taotlusvoorus osalemine annab seega võimaluse saada kindla eesmärgi täitmiseks rahalisi vahendeid. Loodav regulatsioon on sihtrühmale kasulik ja positiivne.

4.2. Mõju riigiasutuse töökorraldusele

Sihtrühm I: Päästeamet. Arvestades riigiametnike ja töötajate koguarvu, on sihtrühma suurus väike.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

Eelnõuga ei kaasne Päästeametile olulist töökoormuse kasvu, kuna toetuse andmisega seotud tegevusi teevad Päästeameti teenistujad tööülesandena ka praegu. Kuna toetusvooru läbiviimine ei ole Päästeametile uus tegevus, ei teki vajadust muudatustega seotud tegevuste ega lisatöökohtade järele. Võrreldes Päästeameti kõigi ülesannetega on mõju ulatus seega väike. Mõju avaldumise sagedus on eelduslikult väike kuni keskmine ja oleneb sellest, kui palju

³ [Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhised](#) (19.02.2025).

taotlejaid on. Ebasoovitava mõju risk on väike, sest taotlusi menetletakse tööülesannete raames juba praegu. Mõju on kokkuvõttes väheoluline.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Päästeamet teeb kõik tegevused seoses toetuse andmisega ehk korraldab taotlusvooru, menetleb taotlusi, nõustab taotlejaid ja toetuse saajaid, teeb väljamaksed ning kontrollib toetuse kasutamist. Projektikonkurssi rahastatakse Päästeameti eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid riigieelarvelisi tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist. Eelnõuga ei kaasne lisategevusi, mistõttu ei ole vaja planeerida eelnõuga kohanemiseks lisa-aega.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) vahendusel koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Päästeametile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, MTÜ-le Päästeliit ning MTÜ-le Eesti Tuletõrjespordi Liit. Eesti Linnade ja Valdade Liit koostöölastas EIS-is eelnõu ning Rahandusministeerium, Päästeamet, MTÜ Päästeliit ja MTÜ Eesti Tuletõrjespordi Liit samuti ametlikke märkusi ei esitanud.